

OPETUSHALLITUS

Ammattiosaamisen kehittäminen

Lahjakkuutta ja erityisvahvuuksia laivalla

6.-8.10.2009

Yli-insinööri Timo Repo

Käsitys oppimisesta ammatillisessa koulutuksessa

- Tavoitteena ammatin ja siihen sisältyvän ammattitaidon oppiminen
- Ammattitaito on kykyä yhdistää ammattiin kuuluvat tiedot ja taidot tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi ja toimia niiden pohjalta työelämän ammatissa
- Oppijalle edellytykset oppia jatkuvasti uutta, oppimaan oppimisen taidot

Ammatillinen osaaminen ja sen arviointi

- Ammatillisen osaamisen arvioinnissa testataan yhtä aikaa käytännön osaamista ja kykyä käyttää teoreettista tietoa sekä hyödyntää alan arvoperustaa
- Ammatillinen osaaminen ilmenee ammattitietojen, työprosessin ja työmenetelmien sekä arvoperustan integraationa
- Arviointi sijoitetaan mahdollisimman aitoihin työelämän tilanteisiin, joissa tiedon käyttö, soveltaminen, uuden tiedon tuottaminen sekä kokemusten hyväksikäyttö tulevat aidosti esille
- Näihin liittyy myös sosiaalisia tilanteita, joissa vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot tulevat esille

Oppimiseen ja osaamiseen liittyviä asioita

- Tarkkaavuus, keskittyminen
- Motoriikka
- Hahmottaminen, etäisyydet
- Muisti
- Lukeminen
- Suullinen ilmaisu
- Päätteleminen, johdonmukaisuus
- Ohjeiden ymmärtäminen
- Matematiikka
- Kirjoittaminen
- Sosiaalisuus

Opettajuus - valmentaminen

” Hyvät opettajat ovat kuin valmentajia, jotka eivät ole kentän laidalla vaan kentällä pelaajien joukossa. Valmentajat seuraavat harjoituksen kulkua ja pysähtyvät sen pelaajan kohdalle, joka ei tunnu onnistuvan harjoitteessaan. Valmentajalla on kärsivällisyyttä opettaa pelaajaa, kunnes harjoituksen tekeminen onnistuu”

Jukka Vehviläinen, ammattipajan kautta tutkintoon, Oph
8/2000

AMMATTITAITOVALMENNUKSEN PERUSPERIAATTEET:

Skills-valmennusjärjestelmä, VALMENNUSKÄSIKIRJA Toimittanut Tiina Meklin

- Tavoitteena on löytää tehokkaita keinoja nuorten ammattiosaamisen kehittämiseen huipputasolle
- Ammattitaitovalmennuksen avulla kehitetään huippuosaamisen malleja ja kannustetaan kaikkia valmennukseen osallistuvia
 - itsensä jatkuvaan kehittämiseen ja
 - innovatiivisten työmenetelmien kehittämiseen
- Valmennuksessa hyödynnetään työpaikoilla tapahtuvan oppimisen eri muotoja
- Valmiuksia selviytyä vaativassa ammattitaitokilpailutilanteessa nopeammin ja taitavammin kuin kanssakilpailijansa

AMMATTITAITOVALMENNUKSEN TAVOITTEET

- Tuottaa alansa huippuosaajia, joilla on toimivat työelämävalmiudet.
- Tuottaa alansa huippuosaajia, joilla on realistiset mahdollisuudet menestyä kansainvälisissä Skills-ammattitaitokilpailuissa.
- Parantaa yritysten ja oppilaitosten yhteistyötä
- Kehittää koulutusmalleja henkilöstökoulutukseen, jossa tavoitellaan huippuosaamista.
- Lisätä motivaatiota jatkuvaan itsensä ja innovatiiviseen työn kehittämiseen.
- Parantaa työssä jaksamista.
- Edistää turvallisten työmenetelmien käyttöä työelämässä.
- Muodostaa huippuvalmennusverkosto, joka muodostuu oppilaitoksista ja yrityksistä.

Valintakriteerejä

- Valmennettavien valinnassa painotetaan enemmän henkisiä ominaisuuksia kuin sen hetkistä ammatillisen osaamisen tasoa.
- Ammatin perustaidot on hallussa, mutta tärkeintä on innokkuus kehittää omaa ammattitaitoa ja oppia uutta.
- Yhteistyötaidot ovat keskeisessä asemassa, valmennus on tiivistä yhteistyötä valmentajan ja valmennettavan välillä.
- Myönteisellä tavalla kilpailuhenkisyys

Valmennussuunnitelma

- Henkilökohtainen valmennussuunnitelma
- Tavoitteet, aiheet ja aikataulu kullekin valmennusjaksolle
- Selkeät päämäärät
- Riittävästi välitavoitteita
- Määrittelee mittarit, joilla valmennuksen edistymistä seurataan
- Yksityiskohtainen ja konkreettinen
- Ottaa huomioon kaikki ammattitaidon osa-alueet, myös fyysisen ja henkisen kunnon

Ammatillisten kilpailuvalmiuksien kehittäminen

- Perusvalmennuksessa ammatin perusosaamista niin, että työtehtävä pystytään suorittamaan työelämän tarpeiden mukaisesti
- Myöhemmin hiotaan suoritusta WSC-kilpailussa vaadittavalle tasolle
- Perusvalmennusvaiheesta asti valmennettavien on totuteltava tekemään työtä muiden tarkkailun alla
- Jännittäminen ja arkuus
- Valmennettava esittelee oman työnsä toisille
- Järjestys ja siisteys, työturvallisuus ja ympäristöasiat

Valmentajan ja valmennettavan välinen yhteistyö

- Valmentajan ja valmennettavan yhteistyön sujuminen saumattomasti
- Luottamuksellinen ilmapiiri
- Avoin vuorovaikutus
- Ongelmat on käsiteltävä avoimesti ja rehellisesti
- Yhteinen päämäärä ja motivaatiota saavuttaa se
- Oppimis- ja opetustyylien tunnistaminen ja yhteensovittaminen
- Valmentajan ammattitaito kilpailutehtävien tasolla
- Hyvät suhteet valmennusyksikköön ja valmennusyritykseen

Valmennusyksikön ja valmennusyrityksen välinen yhteistyö

- Tavallisesti valmennusyksikössä harjoitetaan kilpailutehtävää kaikkine yksityiskohtineen ja arvostelukriteereineen ja valmennusyrityksessä muodostetaan työskentelyrutiini
- Valmennusyrityksellä on riittävän kattava kone- ja laitevalikoima

Maajoukkueleirit

- Tärkeä osa maajoukkuevalmennusta
- Yleensä kaksi maajoukkueleiriä
- Yhdistää eri yksilölajien kilpailijoista yhtenäinen joukkue
- Luoda joukkueelle yhteishenkeä
- Pelisäännöt ja niihin sitoutuminen
- Kilpailuun liittyvät käytännön asiat
- Ravinto- ja nestetankkaus
- Julkisuuden kohtaaminen

Kilpailutyö on erittäin vaativa käytettävissä olevaan aikaan nähden

- Henkinen paine on kilpailijoilla todella kova: kilpailija tarvitsee toisen ihmisen tukea
- Kilpailijan on kyettävä tottumaan toisiin kilpailijoihin ja kilpailua seuraavaan yleisöön
- Työskentelyolosuhteet ovat usein vaikeat: kuumuus, työasennot jne.
- Kielitaito on tärkeä
- Huolellisuus, harkinta, oikeat työtavat, järjestys, nopeus ja viimeistely ovat avainsanoja kilpailussa menestymiselle

Valmennusprosessin päättäminen

- Valmennusprosessi huipentuu WorldSkills-kilpailuun
- Kilpailun jälkeen tehdään analyysia siitä, mikä meni hyvin ja missä olisi ollut vielä parantamisen varaa
- Mistä lähdettiin liikkeelle ja mihin on päästy
- Uusia tavoitteita ja jatkosuunnitelmia
- Valmennettavia ohjataan kilpailuasiantuntijakoulutukseen
- Valmennettavia ohjataan aktiivisesti suorittamaan ammatti- ja erikoisammattitutkintoja

SUOMELLE KAKSI KULTAA, YKSI HOPEA JA KAKSI PRONSSIA 2009

Elina Salminen voitti
kultaa hiusmuotoilussa.
Kuva: Timo Virolainen

Lähteitä

- Opiskelijan arvioinnin opas ammatilliseen koulutukseen, Elisabet Kinnunen, Tiina Halmevuo (toim) Oph 2003
- Ammattiosaamisen näyttöjen vaikutus opetusjärjestelyihin ja opetusmenetelmiin, Raili Hakala, Oph 2006
- Ammattiosaamisen näytöt, Jukka Vehviläinen, Oph 2004
- Erilaiset oppijat näytöissä 1 Raportti, Seija Pajukoski ja Eeva Rinne (toim), Hero Esr 2002
- Skills Valmennuskäsikirja, Tiina Meklin (toim)
- Ammattipajan kautta tutkintoon, Jukka Vehviläinen, Oph 8/2000